

تعریف ادب

کارت ۱ درس ۱

پرسش‌ها:

۱- «ادب» در نزد پیشینیان به چه معناست؟

۲- «ادیب» به چه کسی می‌گویند؟

۳- واژه‌ی «ادبیات» در زبان فارسی از عصر «...» کاربرد زیادی پیدا کرد.

۴- امروزه اصطلاح ادبیات در چه معانی به‌کار می‌رود؟
(ذکر ۳ مورد با مثال)

۵- درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید.
(آ) ماده‌ی اصلی ادبیات، زبان است.

(ب) ادبیات، کاربرد هنری زبان است.

(پ) تفاوت عمده‌ی زبان و ادبیات در ایجاد ارتباط است.

۶- هدف زبان ... و هدف ادبیات ... است.

۷- ادبیات به راحتی و به مدد ... می‌تواند منطق معنایی جمله را درهم بریزد.

(۱) تخیل (۲) عاطفه (۳) موسیقی

۸- ادبیات چگونه و با کمک چه ابزارهایی به زبان نقشی هنری می‌بخشد؟

تعریف ادب

کارت ۱

درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- در نزد پیشینیان «ادب» شناخت اموری است که آدمی به وسیله‌ی آن خویش را از هر خطایی حفظ کند.
- ۲- ادیب به کسی می‌گویند که با شیوه‌های گوناگون سخن آشنا باشد.
- ۳- مشروطه
- ۴- ۱. مجموعه‌ی نوشته‌ها، اصطلاحات و رفتارهایی که در یک رشته‌ی علمی رواج می‌یابد مانند: ادبیات سینما.
۲. همه‌ی آثار مکتوب و هر نوشته‌ای که به تاریخ تمدن بشری متعلق باشد؛ مانند متون علمی قدیم.
۳. نوشته‌هایی که باورها، خیال‌ها و اندیشه‌ها را در عالی‌ترین صورت‌ها بیان می‌کند؛ ادبیات مکتوب.
- ۵- (آ درست، ب درست، پ نادرست). **تفاوت عمده‌ی زبان و ادبیات در هدف آن دو است.**
- ۶- هدف زبان، ارتباط و پیام‌رسانی و هدف ادبیات، زیبایی‌آفرینی است.
- ۷- گزینه‌ی «۱» تخیل
- ۸- ادبیات با بهره‌گیری از شگردهای هنری، همچون تشبیه، استعاره، مجاز، کنایه، درآمیختن حس‌ها، اغراق و ... به زبان نقشی هنری می‌بخشد. افزون بر این از تکرار موسیقایی آواها و عواطف و احساسات انسانی نیز بهره می‌برد.

فصاحت و بلاغت

کارت ۲ درس ۱

پرسش‌ها:

- ۱- ادبیات سخنی ... و ... یا ... است که در ذهن شنونده می‌نشیند و او را برمی‌انگیزد.
- ۲- ویژگی‌های سخن رسا و بلیغ را نام ببرید.
- ۳- «فصاحت» در لغت به چه معناست؟
- ۴- «فصاحت» در اصطلاح عبارت است از ...
- ۵- «بلاغت» در لغت به چه معناست؟
- ۶- «بلاغت» در اصطلاح؛ سخن گفتن به ... است.
- ۷- این که می‌گوییم «هر سخن جایی و هر نکته مقامی دارد.» بر فصاحت کلام تأکید می‌کنیم یا بر بلاغت کلام؟ چرا؟
- ۸- بیت زیر بر بلاغت کلام تأکید دارد یا فصاحت کلام؟
«چون که با کودک سروکارت فتاد / پس زبان کودکی باید گشاد»

فصاحت و بلاغت

کارت ۲

درس ۱

پاسخ‌ها:

- ۱- اثرگذار و رسا یا بلیغ
- ۲- فصاحت، بلاغت
- ۳- به معنای روشنی، درستی کلمه و کلام
- ۴- بیان مقصود با الفاظی روشن و روان که از عیب‌هایی مانند حروف و کلمات دشوار و سنگین، بدآهنگ و ناموزون، پیچیده و مبهم تهی باشد و معنای آن به آسانی فهمیده شود.
- ۵- «بلاغت» به معنای رسایی سخن، چیره‌زبانی و شیواسخنی است.
- ۶- اقتضای حال شنونده و جایگاه یا مطابقت سخن با موقعیت و شرایط است.
- ۷- در این ضرب‌المثل بر بلاغت کلام تأکید شده است. زیرا بلاغت، سخن گفتن به اقتضای حال شنونده و جایگاه یا مطابقت سخن با موقعیت و شرایط است.
- ۸- بلاغت

فصاحت و بلاغت

کارت ۳ درس ۱

پرسش‌ها:

- ۹- درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید.
- (آ) فصاحت به چگونگی و کیفیت واژگان باز می‌گردد.
- (ب) فصاحت به بلاغت هم توجه دارد.
- (پ) فصاحت به چگونگی معنا و محتوای کلام نظر دارد.
- (ت) بلاغت به جنبه‌های معنوی کلام اهمیت می‌دهد.
- ۱۰- شاخه‌های علم بلاغت را نام ببرید.
- ۱۱- کدام یک از نوشته‌های زیر ادبی است؟ چرا؟
- (آ) خورشید از پشت کوه‌های سر به فلک کشیده طلوع کرد و تمام جهان روشن شد.
- (ب) خسرو سیارگان هر صبح از پس کوه‌های سر به فلک کشیده نیزه‌های طلایی‌اش را بر همگان پرتاب می‌کند.
- ۱۲- به نظر شما آیا بیت زیر فصیح است؟
- دو دهان داریم گویا همچو نی
یک دهان پنهانست در لب‌های وی

فصاحت و بلاغت

کارت ۳

درس ۱

پاسخ‌ها:

۹- آ) درست

ب) نادرست؛ بلاغت به فصاحت توجه دارد.

پ) غلط؛ بلاغت به چگونگی معنا و محتوای کلام نظر دارد.

ت) درست

۱۰- بدیع، بیان، معانی

۱۱- نوشته‌ی «ب» ادبی است. هر دو متن طلوع خورشید

را توصیف می‌کند اما متن «ب» از آرایه‌های ادبی

هم‌چون استعاره و تشبیه و تشخیص بهره می‌گیرد و

سخن را مؤثرتر و خیال‌انگیزتر می‌کند.

۱۲- خیر؛ زیرا سخن فصیح باید از عیبی چون حروف و

کلمات سنگین و بدآهنگ خالی باشد.